

הניזקין פרק חמישי גיטין

גד.

עין משפט נר מצוה

בב א מ"י פ"א מהל' עמטה ויובל הלכה י' סגג לחזן רסו: **בב ג ג מ"י פ"י מהל' תרומות הלכה כ:** **בד ד מ"י פ"ב מהל' שבת הלכה ט סגג** לחזן סוף פושע א"ח סי' שלט ספ"ד: **כה ה מ"י פ"ג הל' ח סגג ט:**

מוסף רש"י

דההוא דאמר ליה לחבירו. דחמיה לך יתובה, דייך בר דירתא. גר נן גירת (בבבבב). אבל תרומה טמאה. בשוגג משלם חולין טהורין. דממע (ויקרא כב) ונתן לכהן את הקדש, דבר הכלאי להיות קדש (יבבבב). בשוגג (יבבבב). תשלומי תשלומין. אם בשוגג שילם מטמאים, קפיד טהורים הם (ססס). במזיד איך תשלומי תשלומין. דקנסין ליה (ססס). הבא עליו בריבא. אמתא קנסת ליה, מזל מזיד יש כאן, אע"פ שידע שכן מטמאים מתקין הוא לתשלומין הטומא (ססס). דאכיל מיניה מזיד בר, ואע"פ שתשלומין נעשים תרומה ולא חו ליבה שילם טומאה, הא מיהא לתשלומין מעליא איטין. תרומה טמאה לא חוילי ליה, כהן טהור קאי עליה נעשה כפי העל (עג). וכן טמא קאי עלה במיתה, ללא חלק הכתוב לגבי טומאת הגוף בין קדשים טהורים לקדשים טמאים (יבבבב). משלם כל דהו. ואפילו חולין יבמות (ססס). דם שנטמא וזרקו בשוגג. קפיד לון קנינת מקבלין טומאה (מתכות כה). הורבזה. קפיד לנעלים דמרה צ"ן (פסחים סו). במזיד לא הורבזה. להיות גשר קנין נאכל לכהן, דקנסא הוא, אכל עלים כדלמינין (בבבבב). ציננות גששה רבה (ג). דכין מדאורייתא מרזי נמי אמרי, לא מזו רבנן למינה ליה ול אימי חולין לערה (פסחים סו) ולא שיבא אחר דאיך נמלא צ"ד ממנין לעקור דבר מן הטורה ולהביא חולין לערה (בבבבב חה) ואע"פ שהציץ מרה קנסוה רבנן שלא יבא גשר נאכל (יומא א). במזיד לא יאכל. שעבר על השטות דאין מנביהין תרומות ומעשרות צי"ט (ביצה א). המטביל כלים בשבת. נמקוה שיש לו חמלה, ועבר על ארבעין דלמי מתמצין מעבילין כלים מלפני השבת, דנראה כמתקן (ססס).

פסקי ר"ד

דכ"ה הוא דהא מפיצת הכרם שפיצתה ראי מאיר דקדש וחייב באחריות ליפנין דסבר ר"מ גומא בניזקין חייב והתם במזיד הוא בדיקתו אומרים לו גדרו נתיאש הימנה ולא גדרה הרי זה קדש וחייב באחריותו דמשמע טעמא דהודיעוהו מחייב את לאו הכי לא:

וקמשלם מדי דחוי ליה בימי טומאתו. פירוש קודם שישלם אצל לאחר ששילם נעשה תרומה ולא חזי ליה: **אבל** תרומה טהורה וישלם חולין טמאין מהו ב' בשוגג תשלומיו תשלומין. לא כמו שפירש בקונטרס^א דקסבר דלפי מדה משלם דאפי' אח"ל דלפי מדה משלם לא מיפטר אלא אם כן ישלם^ב שיהו שוין^ג להסיקה כשיעור תרומה טהורה שאלל דלא גרע מגולן^ד כדלמך התם^ה כל היכא דמעיקרא שיהו ד' ולצסוף שיהו זוחל לא תצעי לך דלפי דמיס משלם כי תצעי לך דמעיקרא לא שיהו אלא זוחל זוחל ולצסוף שיהו ד' מ"מ צמוד אין תשלומיו תשלומין^ו דלכל מידי דקפלי עליה וצינא ומשלם מידי דלא קפלי עליה וצינא: **הכא** בקנסו שוגג אטו מזיד ב'. בהאשה רבה (יבמות דף טז.) מעיקרא ס"ד לזין תשלומיו תשלומין כלל קא"ר מאיר ופריך מינה למאן דלמך אין כח ציד חכמים לעקור דבר מן התורה ומסיק דאין תשלומיו תשלומין וחזר ומשלם חולין טהורים דברצנן ולא פליגי אלא בקנסו שוגג אטו מזיד כו': **דם** שנטמא וזרקו. וא"ת מאי קאסי ליה לר"מ והא לאו סתם מתני' היא דברייתא היא הוה דהקומן רבה (מנחות דף כה.) וי"ל דסמיך אסתם מתני' דלכ"ד זולין (פסחים דף פ:.) דתנן הפסח שזרק דמו ואח"כ נודע שהוא טמא הוה הוה מנא"כ ודייק בגמ' טעמא דלמ"כ נודע הא נודע ואח"כ נזרק לא^א ומייתי ברייתא דמפרשא בהדיא^ב והן קושיא לרבינא דמפרש [בפ' כ"ד זולין] (סס) דשוגג קאי אזריקה דלרצ זילא דמפרש דקאי אטומאה לא קשה מידי לטומאה דאורייתא: **המעשר** בשבת. משנה היא צפרק שני דתרומות (משנה א) וכן היא להמטביל כלים ופריך מינייהו משום דסתם משנה ר"מ היא ותימה דפריך צרישא מההיא דמעשר והיא שניה שם בסוף (י' נפלא ונתפצו. תימה דתניא צירושלמי צפרק צתרא דערלה^ט נפלו ואח"כ נתפצו בין בשוגג בין במזיד לא יעלו דברי ר"מ ורבי יהודה אומר בין בשוגג בין במזיד יעלו ורבי יוסי אומר שוגג יעלו מזיד לא יעלו טעמא דר"מ דקנים שוגג אטו מזיד טעמא דרבי יוסי כדלמך רבי אבהו צסר ר' יוחנן כל האיסורין שריצה עליהם שוגג מותר מזיד אסור טעמא דרבי יהודה מפרש משום דכבר קנסו צידו פירוש כבר נתקלקלו פירומוי צשעת פליעה: **אמר**

ואין מונין. נטיעותיהן לשבתות שאין מונין ימים לנטיעה אלא שנים לפיכך אין הדבר ידוע לזמן מרובה שנטע צשבת: **מאי דבר אחר**. למה ליה לאתויי טעמא אחרתא: **הכי קאמר וי** **תימא צשבות נמי**. וימנין דלרצך למימני דתניא^א הנוטע ערב צשעית ל' יום לפני ראש השנה עלתה לו שנה לשני ערלה דשלשים יום צשנה חשוין שנה ומותר לקיימן צשעית פחות משלשים יום לפני ראש השנה לא עלתה לו שנה ואסור לקיימן צשעית הלכך זמנין דשצת זו שנטע זה הוה יום שלשים לפני ר"ה ומונין אותו שנה ואי הוה צניר ההוא יומא לא הוה סליק ליה שטא ולאחר זמן כשאובלין מן הפירות לסוף שתי שנים ואומרים למה תותרו פירות הללו לשתי שנים ואומר להם השלשים שלפני ר"ה חשוין שנה ומוכרים שנטע צשבת וליקנסוה: **הא שמע דבר אחר נחשדו ישראל על צשעית**. ואיכא למיחש מתוך שהדבר ניכר אחי למישי נטיעה צשעית: **ולא נחשדו על צשבות**. ואפילו יזכר ויודע הדבר לא אחי למישרי נטיעתא צשבת: **דיירא צר** **דיירא**. גר נן גירת: **ס"ש**. דרבי מאיר דברצנן לא קנים שוגג: **אכל טרומה**. בשוגג ואפי' טמאה: **משלם חולין טהורין**. ולקמן פריך אמאי משלם טהורין. האוכל תרומה שוגג אינו משלם מעות אלא תבואה ואינו משלם תרומה אלא חולין מתוקנין ועל ידי תשלומין הן נעשין תרומה שנאמר ונתן לכהן את הקדש (ויקרא כב) על ידי נתינתו נעשו קודש אלמא דבר הראוי לחול עליו שם תרומה צעיןן ולא מעות אכל האוכלה מזיד משלם מעות: **שוגג** אס צשוגג שילם שלא היה יודע שהן טמאין: **תשלומיו תשלומין**. ופטור צאלו והן נעשין תרומה טמאה כמה שאלל: **צמוד** אין **תשלומיו תשלומין**. ולקמיה פריך אמאי: **אחד זה ואחד זה**. שוגג ומזיד: **תשלומיו תשלומין**. והן נעשין תרומה וממון כהן ואס קידש צהן אשה מקודשת: **וחזור ומשלם חולין טהורים**. משום קנס ואינו נעשין תרומה: **והיונן צה צמוד אמאי** ליה **תשלומיו תשלומין**. אמאי קנסת ליה אמזיד דהני תשלומין הא לא הוה צתשלומין גרועין: **דאלל מיניה**. תרומה טמאה דלא מצי למיכל צימי טומאה^ד דהאוכל תרומה צטומאת הגוף צמימה אן ואפילו היא טמאה: **וקמשלם** ליה חולין טמאים דחזו ליה צימי טומאה. **ואינו דסוף סוף** הן נעשין תרומה ולא חזו ליה צימי טומאה: **ולא דהו**. כל שהוא חולין בין טהורין בין טמאין: **צשוגג** אטו **צשוגג** דהא אכילתו לא קנסוהו ורצנן נמי לא קנסוהו הואיל ושגג צתשלומין: **צמוד**. שידע שנטמאין נמי דקאמר ר' מאיר אין תשלומין להפטר לגמרי קאמר כלומר שצריך לחזור ולשלם חולין טהורין כרצנן ובשוגג הוא דלפי מדה משלם וכי משלם טמאין אפי' צמוד איסורא דרצנן ולא קנים רבי מאיר שוגג: **לשלומי מיכיון**. ואדם כשר הוא: **ואינו ניקוס ונקנסיה**. על שגגתו. אכל מטמא ומדמע שוגג אינו מתעסק צטובה: **צשוגג הוראה**. דהנין מרנה ומותר צשר באילה: **צמוד** לא הוראה. ומדרצנן וקנסא הוא לאסור צשר צאילה אכל צעלים נתכפרו והן רבי יהודה היא דלא היא דמדאורייתא ורק כמתילה דהנין מרנה^ט: **ואינו ניקוס ונקנסיה**. על שגגתו. וה"ה דמצי לשנויי הא מני רבי יהודה היא דלא קנים דברצנן דהא לאו סתם משנה היא אלא ברייתא היא צמנחות צהקומן רבה (דף כה.) מיהו יחא ליה לשנויי דאפי' תימא רבי מאיר היא: **המעשר צשבת**. איסור צבות דרצנן היא כדתנן צמשילין (ביצה דף לו:) אלו הן משום צבות של מלוה אין מגביהין תרומות ומעשרות דמיחזי כמתקן והן המעשר צשבת סתם משנה היא צמסכת תרומות (פ"ב מ"ג.) וכן המטביל כליו מטביל נמי איסורא דרצנן היא צמסכת צינא צפרק י"ט (דף יט.) מפני שנראה כמתקן כלי. וכל הני רמינן דרבי מאיר ארצבי מאיר דקנים לעיל דברצנן: **נפלו**

(א) [צבורות ג, ט] (ב) ע"ש, א יבמות ג, ד) (ג) ע"ש, א י"ג, ו) (ד) פסחים טו: יומא ג. מנחות כה. יבמות ג. זכחים מה, ט) תרומות פ"ב מ"ג צילה ח, ט) (ה) בבב"א נוסף: פירק, ט) ג"ז סט, (ו) ג"ה ט: (ז) (ח) יומא א, א) (ט) [פסחים לג, ז] (י) [ש"ך לע"ז, טו] (יא) הלכה ו' ועי' שם במראה פנים,

גליון הש"ס

רש"י ד"ה דאבל מבינה בו דהאוכל תרומה בטומאת הגוף במיתה ואפילו היא טמאה. ע"י חולין ק"ב ע"ב ו"ע:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה דאלל מבינה וכו' ואפי' היא טמאה. י"ב ל"ט דתרומה טמאה צטומאת הגוף אינה צמימה כדאי חולין ק"ב ע"ב וכו' הרי"ם פ"ז מהל' תרומות הלכה א' וכן רש"י לנעל בני קמח צנההות מצינ"ס שם סתם על רש"י וזה הו"ע ועי' בספר מ"ס חיים לפ"ח צה"ה תרומות פ"ו הלכה א' וצמנחה לחזון צינמות דף ט"א ו"ד ו"ק:

מוסף תוספות

א. אע"פ שאין התשלומין שוין לתרומה שאכל. מוס' הל"ש. ב. חולין טמאין כל כן. מוס' יבמות ג. ד"ה חסורי. ג. כשנעשין תרומה טמאה. מוס' ט. ד. ונתן (בי"ק צג.) כל הגולגולן משלמין כשעת הגולה. רש"י. ה. דמשלם לפי מדה ויריח ההקדש. אלמא להנחת ההקדש אמרו ולא לגרועתו. רש"י. ו. [דקנסין ליה משלם במזיד אע"פ ששום דבר מדי תרומה משום. מוס' ט. כולי האי להסקה כדקפיד למיבון תרומה טהורה לאכילה. רש"י. ו. ופריך עלה ממנתי' על הדם שנטמא בין בשוגג בין במזיד, ומשני עלה רבינא רוב שילא, רבינא קאמר דשוגג ומזיד ארויקה קאי אבל טמאה בשוגג אין במזיד לא וכו' והא רלא מייתי הכא סתם מתני' דפסחים. נידא ליה. מוס' הל"ש. ט. וסמיך אהך סתמא. מוס' הל"ש. י. ומזיד. מוס' הל"ש.